

**ЗАХИСНІ ПРИДОРОЖНІ ЛІСОСМУГИ ВЗДОВЖ ТРАСИ М–18
(БІЛЯ м. ЗАПОРІЖЖЯ)***О.А. Пономарьова, М. Ченська*

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Досліджена ділянка лісосмуги загальною довжиною 6 км, що розташована між м. Запоріжжя (виїзд з місту, пост ДАЇ) та АЗС «Укрнафта» (поворот на селище міського типу Балабино) і є відрізком автошляху М–18 – найважливішої автомагістралі міжнародного значення на території України: Харків – Сімферополь – Алушта – Ялта. Вона відмежовує автополотно від поля і одночасно виконує позахисну роль і захист дороги від снігових заметів та інших шкідливих кліматичних чинників. Добова інтенсивність руху транспорту на цьому автошляху становить 12–14 тис., а влітку може досягати більше 30 тис. автомобілів.

Дендрофлора дослідженої ділянки примагістральної захисної лісосмуги досить різноманітна і представлена 19 видами деревно-чагарникових порід, які належать до 17 родів та 14 родин. Всього по обидва боки дороги на цьому відрізку виявлено більше 2300 дерев, близько третини з яких припадає на робінію звичайну (28,5 %). Великою кількістю екземплярів представлені також шовковиця біла (15,8 %), в'яз дрібнолистий (13,8 %), клен сріблястий (11,5 %) і ясен ланцетний (8,9 %), які складають основу придорожньої лісосмуги. Найбільшою кількістю екземплярів представлені родини кленові (клен сріблястий, ясенелистий і гостролистий) і бобові (робінія звичайна і софора японська). Одиначо зустрічаються дуб звичайний, липа серцелиста, горіх грецький, катальпа бігніонієвидна, верба біла. Виявлено по декілька десятків представників таких порід, як абрикос звичайний, айлант найвищий, тополя чорна. Треба відмітити, що в даній лісосмузі добре розвинений підлісок, представлений досить крупними екземплярами скумпії шкіряної, а також трапляються кущі свидини криваво-червоної і бирючини звичайної.

У насадженні переважають дерева з висотою від 4 до 8 м (32 % від всіх дерев) та від 8 до 12 м (57 %). Дерев вище 16 м майже не виявлено. Найбільш

високі екземпляри зустрічаються серед тополі чорної, робінії звичайної та софори японської. Діаметр дерев у захисній лісосмузі коливається від 4 до 60 см. Дереву діаметром менше 10,0 см складають всього 9 % від загальної кількості, товщиною від 10,1 до 20,0 см – 23 %, від 20,1 до 30,0 см – 38 %, від 30,1 до 40,0 см – 29 %, а від 40,1 до 50,0 см – всього 1 %.

Конструкція насадження переважно щільна, лісосмуга дуже загущена, очевидно, в ній не проводять лісовпорядкувальні роботи. Крім старих дерев виявлено велику кількість різновікового підросту, що з'явився внаслідок природного поновлення (найкраще розмножується робінія звичайна, ясен ланцетний, клен ясенелистий, айлант найвищий, шовковиця біла).

Ширина лісосмуги коливається від 4 м (однорядні ділянки) до 30–34 м (6 рядів). Досліджений відрізок лісосмуги має переважно 4-рядну структуру.

Таким чином, примагістральна лісосмуга на виїзді з м. Запоріжжя за породним складом відповідає ґрунтово-кліматичним умовам регіону. Більшість видів є також газостійкими, що є необхідною умовою при доборі рослин для таких насаджень. Але структура насадження неоднорідна, внаслідок відпаду дерев деякі ділянки звужені до декількох метрів або взагалі випадають. На інших відрізках лісосмуги дуже широкі за рахунок підросту, що створив зовнішній суцільний ряд, який підступає безпосередньо до автополотна.